

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

sbpe@sum.dk

3. januar 2010

Cc: Danske Handicaporganisationer

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af psykiatriloven

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har ved skrivelse af 15. december 2009 inviteret Landsforeningen SIND til at fremsende bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af psykiatriloven.

Landsforeningen SIND takker for invitationen, og vi skal tillade os at fremsende følgende bemærkninger og forslag.

Mere eller mindre tvang i psykiatrien?

Landsforeningen SIND er fortsat modstandere af forslaget om tvungen opfølgning (eller ambulant tvang, som vi foretrækker at kalde det). Vi finder ikke, at tiden er inde til at indføre mere tvang, når Danmark af Europarådets Antitorturkomité kritiseres for at bruge for meget tvang for længe.

Vi opfordrer til, at dette inhumane forslag tages af bordet, og at alle parter i stedet bruger ressourcerne på konstruktive drøftelser af mulighederne for reduktion af tvangen, og af hvad man kan gøre for at hjælpe den lille gruppe af svært syge, som man påstår, at man vil hjælpe ved at indføre ambulant tvang.

Nedenstående skal ikke ses som en accept af ideen om ambulant tvang – udelukkende som et forsøg på at begrænse skaderne.

Bemærkninger til det foreliggende udkast

Vi har noteret os, at lovforslaget er en udmøntning af en del af aftalen om satspuljen på sundhedsområdet for 2010-2013, som regeringen og satspuljepartierne indgik den 26. oktober 2009.

Generelt henledes opmærksomheden på, at en række af betingelserne fra satspuljeaftalen *alene* er udmøntet i bemærkningerne til lovforslaget. Dette svækker patienternes retssikkerhed da forarbejders retskildemæssige værdi er lavere end bestemmelser indsat i selve lovteksten. Det skal specielt fremhæves, at ikke alle (medlemmer af) patientklagenævn kan formodes at have kendskab til bemærkningerne til lovforslaget. Det samme gør sig gældende for patientrådgiverne.

Landsforeningen SIND

Jernbane Allé 45, 3. www.sind.dk
2720 Vanløse landsforeningen@sind.dk
Tlf.: 35 24 07 50 Protektor: H.K.H. Kronprinsesse Mary

Landsformanden

Knud Kristensen Tlf.: 86 17 63 98
Stenvadet 6 Mobil: 40 30 63 98
8240 Risskov kk@sind.dk

Forslag: SIND foreslår, at de retssikkerhedsmæssige garantier så vidt muligt indarbejdes i selve lovteksten.

Ad. § 13 d, stk. 1, nr. 4

Bestemmelsen udmønter forligstekstens bestemmelse om at patienten indenfor det sidste halve år forud for den aktuelle indlæggelse skal være ordineret opsøgende behandling ved et udgående psykiatriteam, men have undladt at følge den ordinerede medicinske behandling.

Det fremgår ikke af lovteksten, at teamet skal have været i kontakt med patienten og haft en vis tid til at etablere samarbejde. Det fremgår dog af bemærkningerne til bestemmelsen (side 14, 4. afsnit), at det er forudsat, at det udgående psykiatriteam har været aktivt opsøgende med henblik på at motivere patienten til at følge den ordinerede medicinske behandling.

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens beretning vedr. psykisk syge kriminelles forløb, 2008 (j.nr. 7-604-19-2/1/LEG af 3. november 2009) at det forekommer, at patienter, der ordineres behandling af opsøgende teams afsluttes efter bare én kontakt, hvis patienten ikke overholder aftaler vedrørende hjemmebesøg.

Forslag: SIND foreslår på den baggrund, at det præciseres, at den ordinerede opsøgende behandling ikke må afsluttes i den periode, hvor der er ordineret tvungen opfølgning.

Det fremgår ikke af hverken lovforslaget eller forligsteksten hvad der menes med ordet "psykiatriteam", så det burde overvejes om det skal præciseres hvilke faglige krav, der er til det tilbud, den pågældende skal have haft. Man kunne overveje at anvende termen "psykoseteam".

Ad. § 13 d, stk. 3

Lovteksten udmønter forligstekstens aftale om, at der skal være en sundhedsperson til stede ved afhentning af patienten. De øvrige aftalepunkter om fremgangsmåden er enten ikke implementeret – eller henvist til bemærkningerne.

Forslag: SIND foreslår, at det overvejes om man ikke skal skærpe kravet til tilstedeværelse af en sundhedsperson, så det er en person, der har indgået i behandlingen af patienten – fx en fra det psykiatriteam, som patienten ifølge lovforslaget skal have ordineret forud for den tvungne opfølgning

Aftalen om at modstand i forbindelse med afhentningen ikke skal komme patienten processuelt til skade er kun implementeret i bemærkningerne.

Vi mener at dette er en så afgørende retssikkerhedsmæssig garanti, at den bør indarbejdes i lovteksten.

Forslag: SIND foreslår, at forligsteksten udmøntes i lovteksten – formentlig ved en samtidig ændring af straffeloven.

Aftalen om at de medvirkende polititjenestemænd så vidt muligt skal være civilklædte er kun implementeret i bemærkningerne. Der henvises i den forbindelse til bekendtgørelse nr. 1498 af 14. december 2006 om fremgangsmåden ved gennemførelse af tvangsindlæggelser.

Erfaringer viser, at medvirkende polititjenestemænd meget ofte (næsten altid?) møder uniformeret. Derfor bør denne aftale indskræpes – fx ved at det indføres i selve lovteksten.

Ad. § 13 d, stk. 4

Det fremgår af selve lovteksten, at der skal anvendes medicin, hvor man kender patientens reaktion. Forligstekstens bestemmelse om at medicinens gavnlige effekt skal være kendt og dokumenteret i journalen er henvist til bemærkningerne (side 15 næstsiste afsnit).

Forslag: SIND foreslår, at bestemmelsens ordlyd ændres, så det direkte af lovteksten fremgår, at der skal anvendes lægemidler, hvis gavnlige effekt på patienten er kendt og dokumenteret i journalen.

Ad. § 26, stk. 1, 4., 5. og 6. punktum

Det bestemmes at besøg af patientrådgiveren finder sted på det sted, hvor patienten får behandling.

Da tvangen tidsmæssigt nu udstrækkes til en periode, hvor patienten er udskrevet, bør det sikres, at patienten får ret til besøg af patientrådgiveren i hjemmet.

Ad. § 32, stk. 4

Det fremgår af bestemmelsen, at en klage har opsættende virkning. Der er ikke fastsat nogen klagefrist, men det fremgår af konteksten, at det antages, at en klage vil blive indgivet i forbindelse med overlægens beslutning om tvungen opfølgning. Dette er dog langt fra givet.

Det må forudses at nogle patienter først ønsker at klage, når de aktuelt står i den situation, at politiet afhenter dem. Der bør derfor indarbejdes regler om hvorledes man i sådanne situationer sikrer sig, at klagen rent faktisk får opsættende virkning.

Forslag: SIND foreslår, at det præciseres, at der ikke er klagefrist, og at klagens opsættende virkning skal respekteres – også i situationer, hvor patienten først klager, når han aktuelt står over for politiet, der vil afhente ham.

Ovenstående bemærkning om mulighed for hjemmebesøg af en patientrådgiver, vil være af særlig betydning i disse situationer.

Det er kun klage over den initiale beslutning om tvungen opfølgning, der har opsættende virkning. Klage over forlængelse har ikke opsættende virkning.

Det fremgår ikke af forligsteksten, om dette er aftalt.

Forslag: SIND foreslår, at forligspartierne drøfter om ikke også klage over forlængelse skal tillægges opsættende virkning.

Ad. Opfølgning på virkningerne af lovforslaget

Aftalen om nedsættelsen af en bredt sammensat følgegruppe er ikke implementeret i lovteksten – kun i bemærkningerne.

Der er ikke taget stilling til hvad der menes med en bredt sammensat følgegruppe. Der er således heller ikke taget stilling til om bruger- og pårørendeorganisationerne får sæde i følgegruppen

Forslag: SIND foreslår, at ønskerne til følgegruppens sammensætning præciseres. Det er i den forbindelse vigtigt at sikre sig, at bruger-/pårørendeorganisationerne inddrages som interesserepræsentanter.

Alternativ til tvungen opfølgning

Det vil være rimeligt (og i overensstemmelse med mindste middels princip som fastsat i § 4) hvis patienter, hvor overlægen har truffet beslutning om tvungen opfølgning, får mulighed for som et alternativ at vælge at forblive indlagt.

Forslag: SIND foreslår, at lovforslaget suppleres med en bestemmelse om at patienter får ret til at vælge fortsat indlæggelse som alternativ til tvungen opfølgning.

Forebyggende tvang

Med det foreliggende udkast til ændring af psykiatriloven indføres der for første gang i nyere tid hjemmel til at anvende tvang i forhold til personer, der ikke er sindssyge (psykotiske). Indikationen er alene, at man *formoder*, at personen på et tidspunkt ude i fremtiden vil blive psykotisk, hvis der ikke anvendes tvang.

Der er med andre ord tale om forebyggende tvang.

Hvis der kan anvendes forebyggende tvang i de situationer, der er beskrevet i lovforslaget, hvad bliver så det næste? Kunne man fx forestille sig tvungen forebyggende medicinering af patienter, der er genetisk disponeret for bestemte sygdomme?

Landsforeningen SIND finder at en så markant ændring af praksis ikke bør gennemføres uden en forudgående grundig drøftelse af de etiske aspekter af ændringen.

Forslag: SIND foreslår, at spørgsmålet om forebyggende tvang forelægges for Etisk Råd inden lovforslaget fremsættes.

Med venlig hilsen

Knud Kristensen